

Prisilna ugradnja razdjelnika topline: energetska siromaštvo, prava osoba s invaliditetom i klimatski učinak

Piše: mr. sc. Andreja Marcetić, znanstvenica i stručnjakinja za javne politike, Centar za potporu i inkluziju u zajednici

Sažetak

Obvezna ugradnja razdjelnika topline u višestambenim zgradama ne može se promatrati isključivo kao tehničko pitanje obračuna potrošnje energije. Riječ je o pitanju javnog zdravlja, socijalne sigurnosti, energetske pravednosti i zaštite ranjivih skupina — osobito osoba s invaliditetom, starijih osoba, kroničnih bolesnika i obitelji s djecom. Ako mjera u praksi dovodi do hladnijih stanova, većih ukupnih računa, premještanja troška na električnu energiju i zdravstvenog rizika za najranjivije, tada se neizbježno otvara pravno, socijalno i javnozdravstveno pitanje njezine razmjernosti. Europsko pravo energetske učinkovitosti izriječno veže uz zaštitu od energetske siromaštva; mjera koja umjesto toga produbljuje siromaštvo i ugrožava zdravlje s tim je okvirom u napetosti. Budući da potrošnju seli na struju i druge energente, mjera može, ovisno o izvoru energije, povećati i emisije stakleničkih plinova, čime proturječi zelenoj tranziciji kojom se opravdava.

Slika 1. Kronologija regulacije i ključni financijski parametri mjere.

1. Uvod

Obveza ugradnje razdjelnika topline vraća se u hrvatske višestambene zgrade kao dio politike koju nadležni predstavljaju kao korak prema učinkovitijem, pravednijem i održivijem sustavu grijanja. No iza tehničkih pojmova — „razdjelnici“, „podmjerenje“, „obračun“, „energetska učinkovitost“ — krije se pitanje koje se u javnoj raspravi nedovoljno postavlja: što se događa

sa zdravljem, dostojanstvom i kućnim budžetima ljudi kada grijanje pod prijetnjom kaznenog obračuna postane trošak na kojem se mora štedjeti?

Za osobu dobrog zdravlja hladniji stan je neugodnost. Za osobu s invaliditetom, kroničnog bolesnika, stariju osobu ili malo dijete hladan stan može biti zdravstveni rizik. Zato se obvezna ugradnja razdjelnika mora promatrati kroz prizmu prava na zdravlje, odgovarajuće stanovanje, socijalnu sigurnost i zaštitu od energetske siromaštva.

2. Europski okvir: učinkovitost koja štiti, a ne kažnjava

Izmjene toplinarskog zakonodavstva obrazlažu se usklađivanjem s europskim propisima, prije svega Direktivom (EU) 2023/1791 o energetske učinkovitosti. Ta direktiva, međutim, ne nalaže bezuvjetnu prisilu. Ugradnju pojedinačnih uređaja predviđa ondje gdje ugradnja zasebnih mjerila (kalorimetara) nije tehnički izvediva i samo ako je troškovno isplativa. Njezin članak 24. izrijekom uređuje osnaživanje i zaštitu osoba pogođenih energetske siromaštvom, ranjivih kupaca i kućanstava niskih prihoda.

Stoga se pozivanje na europsku direktivu ne može koristiti kao opravdanje za mjeru koja u praksi dovodi do hladnijih stanova, većih ukupnih računa i dodatnog opterećenja najranjivijih. Ključno pravno pitanje glasi: može li se mjera koja formalno promiče učinkovitost smatrati razmjernom ako stvarno povećava rizik od energetske siromaštva, zdravstveni rizik i financijski teret ranjivih kućanstava?

3. Energetske siromaštvo kao pravni i javnozdravstveni problem

Energetske siromaštvo nije samo nemogućnost plaćanja računa. Ono označava stanje u kojem kućanstvo nema pristup osnovnim energetske uslugama nužnima za dostojanstven život, zdravlje i sigurnost — grijanju, hlađenju, rasvjeti, toploj vodi. Preporuka Komisije (EU) 2023/2407 o energetske siromaštvu posebno naglašava da su kućanstva s visokim energetske potrebama, uključujući obitelji s djecom, osobe s invaliditetom i starije osobe, podložnija energetske siromaštvu i njegovim učincima.

Postoji i njegov skriveni oblik: stan je formalno priključen na grijanje, ali ga kućanstvo ne koristi dovoljno jer se boji računa ili kaznenog obračuna. Tada pravo pitanje nije ima li kućanstvo grijanje, nego može li ga sigurno, dostatno i financijski podnošljivo koristiti. Javnozdravstvene smjernice, uključujući one Svjetske zdravstvene organizacije, preporučuju da unutarnja temperatura ne pada ispod približno 18 °C upravo zato što pothlađenost povećava rizik od respiratornih i srčano-žilnih oboljenja.

4. Posebno ugrožene skupine

Toplina doma za osobe s invaliditetom, kronične bolesnike, starije osobe i djecu nije pitanje komfora, nego zdravlja, sigurnosti i dostojanstva. Mnoge osobe s invaliditetom veći dio dana provode kod kuće, a zbog smanjene pokretljivosti, respiratornih ili cirkulacijskih teškoća, spasticiteta ili boli imaju povećanu potrebu za stabilnom temperaturom prostora; dio ovisi i o električnim uređajima, medicinskoj opremi i asistivnoj tehnologiji. Dojenčad i mala djeca

slabije reguliraju tjelesnu temperaturu, a stariji su izloženiji srčano-žilnim komplikacijama uslijed hladnoće.

Sustav koji formalno jednako vrijedi za sve ne pogađa sve jednako. Upravo se tu otvara pitanje neizravne diskriminacije: jednaka mjera može proizvesti nerazmjerno teže posljedice za osobe s invaliditetom, starije, kronične bolesnike i obitelji s djecom.

5. Europski ljudskopravni okvir: direktive, uredbe i strategije

Zaštita ranjivih skupina nije tek načelna preporuka, nego sastavni dio prava Europske unije na koje se mjera poziva. Direktiva (EU) 2023/1791 o energetske učinkovitosti u članku 24. izrijekom nalaže prioritarnu zaštitu osoba pogođenih energetske siromaštvom, ranjivih kupaca i kućanstava niskih prihoda. Direktiva (EU) 2019/944 o unutarnjem tržištu električne energije u članku 28. među kriterijima ranjivosti navodi dob i „kritičnu ovisnost o električnoj opremi iz zdravstvenih razloga” — što je izravno relevantno kada mjera potrošnju seli na struju. Tomu se pridružuje Preporuka Komisije (EU) 2023/2407 o energetske siromaštvu, koja obitelji s djecom, osobe s invaliditetom i starije prepoznaje kao posebno izložene.

Na ljudskopravnoj razini Europska unija sama je stranka Konvencije UN-a o pravima osoba s invaliditetom (Odluka Vijeća 2010/48/EZ), pa standardi Konvencije obvezuju i u provedbi prava Unije. Povelja Europske unije o temeljnim pravima jamči zabranu diskriminacije (čl. 21.), uključivanje osoba s invaliditetom (čl. 26.), pravo na socijalnu pomoć (čl. 34.) i zaštitu zdravlja (čl. 35.). Strateški okvir to dodatno učvršćuje: Strategija EU-a za prava osoba s invaliditetom 2021.–2030. kao prioritet postavlja primjeren životni standard i suzbijanje siromaštva osoba s invaliditetom, dok Europski stup socijalnih prava u načelu 20. jamči pristup esencijalnim uslugama, uključujući energiju, a u načelu 17. uključenost osoba s invaliditetom. Uredbom (EU) 2023/955 uspostavljen je i Socijalni fond za klimu, upravo radi ublažavanja socijalnih učinaka energetske tranzicije na ranjive.

Iz svega proizlazi unutarnja proturječnost: mjera se opravdava ciljevima Europske unije, a istodobno odstupa od izričitih zahtjeva tih istih propisa da se ranjive skupine štite, a ne dodatno opterećuju. Pozivanje na „europske obveze” ne može poslužiti kao pokriće za rješenje koje proizvodi energetske siromaštvo i pogađa upravo one koje europsko pravo izrijekom štiti.

Zaštita se ne iscrpljuje u pravu Europske unije. U okviru Vijeća Europe, Europska socijalna povelja jamči pravo na zaštitu od siromaštva i socijalne isključenosti te pravo na stanovanje, zaštitu zdravlja i posebnu zaštitu osoba s invaliditetom i starijih osoba, dok Europska konvencija za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda štiti dom i privatni život (čl. 8.). Republika Hrvatska stranka je tih instrumenata, pa i oni čine mjerilo dopuštenosti mjere koja pogađa uvjete stanovanja ranjivih skupina. U širem okviru, mjera se dotiče i ciljeva održivog razvoja Ujedinjenih naroda — pristupačne i čiste energije, zdravlja te smanjenja nejednakosti.

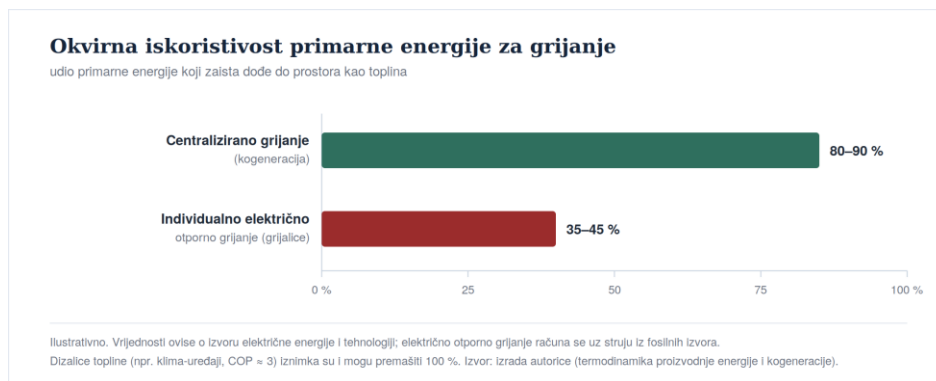
Na strateškoj razini europski odgovor na energetske neučinkovitost zgrada nije kaznena prisila, nego ulaganje u obnovu. Europski zeleni plan i strategija „Val obnove” (Renovation Wave) prioritet daju energetske obnovi zgrada, izolaciji i modernizaciji sustava grijanja — dakle stvarnim, strukturnim mjerama koje smanjuju potrošnju, a ne prebacivanju troška na kućanstva.

U tom svjetlu obvezni razdjelnici djeluju kao odstupanje od europskoga strateškog smjera, koji učinkovitost traži u obnovi zgrada, a socijalnu pravednost u zaštiti ranjivih, a ne u njihovu kažnjavanju.

6. Lažna ušteda: premještanje troška na struju

Ako kućanstvo zbog straha od računa smanji ili ugasi centralno grijanje, a zatim se zbog zdravlja mora dodatno grijati električnim grijalicama ili klima-uređajima, stvarna ušteda izostaje. Trošak se ne smanjuje — samo se seli s jednog računa na drugi, dok zdravstveni rizik raste. Nije slučajno što pravo Europske unije, u definiciji ranjivih kupaca energije, izriječno prepoznaje dob i „kritičnu ovisnost o električnoj opremi iz zdravstvenih razloga". Mjera energetske učinkovitosti koja proizvodi hladniji stan, veći račun za drugi energent i veći zdravstveni rizik promašuje vlastitu svrhu.

7. Ekološki paradoks: mjera koja može povećati emisije

Slika 2. Okvirna iskoristivost primarne energije za grijanje (ilustrativno).

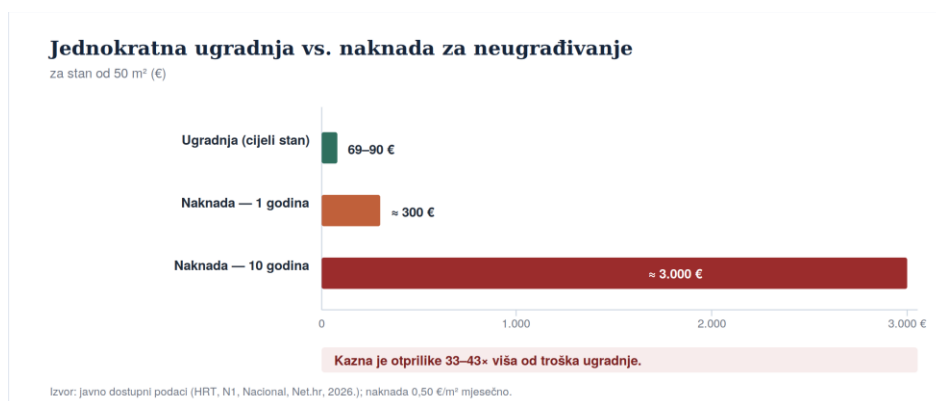
Premještanje troška na struju nije samo financijski i zdravstveni, nego i ekološki problem. Mjera se opravdava energetskom učinkovitošću i zelenom tranzicijom, no ako potiče prelazak s centraliziranoga grijanja — koje se u znatnoj mjeri proizvodi u kogeneraciji i može se dekarbonizirati — na individualno grijanje električnim grijalicama i klima-uređajima ili druge energente, ukupna potrošnja primarne energije i emisije stakleničkih plinova mogu se povećati, a ne smanjiti. Električno otporno grijanje pojedinačnih kućanstava u pravilu je manje učinkovito od sustavnoga grijanja (usporedbu okvirno prikazuje Slika 2), a njegov ugljični otisak ovisi o izvorima električne energije, koji u vršnim zimskim razdobljima često uključuju fosilna goriva.

Tako mjera koja se predstavlja kao doprinos klimatskim ciljevima može u praksi djelovati suprotno — povećavajući emisije umjesto da ih smanjuje. Ekološki neopravdano stvaranje dodatnih emisija stakleničkih plinova u izravnoj je suprotnosti s ciljevima zelene tranzicije na koje se mjera poziva, pa uz socijalni i zdravstveni problem otvara i pitanje klimatske svrhovitosti mjere.

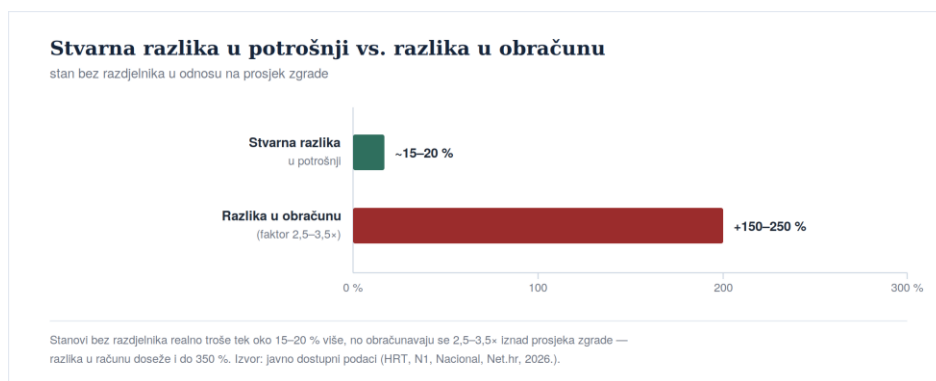
Ta proturječnost nije samo načelna, nego i pravna. Republika Hrvatska i Europska unija pravno su obvezane smanjivati emisije stakleničkih plinova: Uredba (EU) 2021/1119 (Europski propis o klimi) i Zakon o klimatskim promjenama i zaštiti ozonskog sloja (NN 127/19) postavljaju cilj smanjenja emisija za najmanje 55 % do 2030. u odnosu na 1990. te klimatsku neutralnost do

2050. Zakon o klimatskim promjenama izrijekom nalaže da nacionalni razvojni i sektorski dokumenti budu usklađeni s ciljevima Strategije niskougličnog razvoja Republike Hrvatske do 2030. s pogledom na 2050. (NN 63/21) i Integriranog nacionalnog energetskog i klimatskog plana. Uz to, načelo „energetske učinkovitosti na prvome mjestu“ iz Direktive (EU) 2023/1791 i Uredbe (EU) 2018/1999 zahtijeva da se prednost daje rješenjima koja stvarno smanjuju potrošnju energije. Mjera koja u praksi potiče prelazak na manje učinkovito električno grijanje i može povećati emisije stoga je u napetosti s tim obvezujućim klimatskim okvirom, a ne samo s njegovim deklarativnim ciljevima.

8. Brojke koje govore: poticaj ili kazna?

Slika 3. Jednokratni trošak ugradnje u odnosu na naknadu za neugrađivanje kroz vrijeme.

Slika 4. Stvarna razlika u potrošnji u odnosu na razliku u obračunu.

Najvažnije je razlikovati zasebno mjerilo toplinske energije (kalorimetar) od razdjelnika troškova. Razdjelnik ne mjeri izravno stvarnu potrošnju pojedinog stana, nego registrira omjer temperatura na radijatoru i ispred njega te prema algoritmu raspodjeljuje već izmjerenu ukupnu potrošnju zgrade. Profesor emeritus Građevinskog fakulteta u Zagrebu Ivica Džeba upozorava da razdjelnici nisu isplativi i da im se može pripisati tek oko 5 do 10 posto smanjenja potrošnje, i to ponajprije kao psihološki učinak. Na neisplativost je još 2017. upozorila i studija koju je za Ministarstvo izradio Ekonomski institut Zagreb.

Posebno je sporan kazneni mehanizam. Stanari bez razdjelnika plaćat će naknadu od 0,50 eura po četvornom metru mjesečno — za stan od 50 m² to je oko 300 eura godišnje, odnosno gotovo 3.000 eura u deset godina, dok ugradnja za cijeli stan stoji između 69 i 90 eura. Drugim riječima, naknada je 33 do 43 puta viša od troška ugradnje, što je teško nazvati poticajem, a lako kaznom. Uz to, vlasnici bez razdjelnika obračunavaju se kao da troše 2,5 do 3,5 puta više od prosjeka

zgrade — primjenom korekcijskog faktora 3, koji se odlukom suvlasnika može odrediti i do 5 — premda istraživanja pokazuju da stanovi bez razdjelnika realno troše tek oko 15 do 20 posto više. Razlika u stvarnosti iznosi oko 15 posto — razlika u računu i do 350 posto. Za kućanstvo s osobom s invaliditetom, umirovljenikom ili malim djetetom to nije apstraktna formula, nego izravan udar na egzistenciju i ulaz u energetska siromaštvo.

9. Ustavno-pravna dimenzija

Pitanje je dospjelo i pred Ustavni sud. U lipnju 2026. profesor Ivica Džeba i bivša potpredsjednica Vlade i ministrica obrane Željka Antunović podnijeli su prijedloge za ocjenu ustavnosti i zakonitosti te zatražili hitnu, privremenu obustavu primjene spornih odredaba Zakona o tržištu toplinske energije i provedbenih pravilnika prije 1. rujna, dok Ustavni sud ne odluči. Tvrde da se mjerom krše pravo vlasništva, načela jednakosti i razmjernosti, vladavina prava i europske direktive te da korekcijski faktor i naknada nisu ni razmjerni ni utemeljeni.

Već sama činjenica da je mjera dospjela pred Ustavni sud pokazuje da nije riječ o pukom tehničkom pitanju obračuna, nego o ustavnopravnom, socijalnom i javnozdravstvenom pitanju.

10. Iskustva iz prakse

U dijelu kućanstava ranija ugradnja razdjelnika nije donijela uštedu, nego hladnije stanove i veće račune, uz tehničke probleme poput šumova u sustavu i neujednačenoga grijanja na višim etažama. Stručnjaci upozoravaju da nije dovoljno postaviti razdjelnike i ventile bez prethodnog balansiranja i pročišćavanja sustava, jer u protivnom dolazi do neujednačenoga grijanja, pothlađivanja slabije izoliranih zgrada te pojave vlage i plijesni.

Govorim i iz vlastitog iskustva. U vlastitom sam domu, nakon ranije ugradnje razdjelnika, imala hladniji stan i veće račune, što je posebno ugrožavalo zdravlje moje majke, osobe sa 100-postotnim invaliditetom. To nije statistika — to je svakodnevica kućanstava u kojima toplina nije luksuz, nego uvjet zdravlja i sigurnosti.

11. Uloga predstavnika suvlasnika: informiranje, a ne pritisak

Uloga predstavnika suvlasnika nije vršiti pritisak na stanare niti prikupljanje potpisa pretvarati u mehanizam prisile, nego zakonito, nepristrano i razumljivo informirati suvlasnike. Prije odlučivanja stanari moraju jasno saznati: pravnu osnovu i rokove; ukupne troškove ugradnje, očitavanja, održavanja i zamjene; financijske posljedice neugradnje (naknade i korekcijski faktor); razliku između kalorimetra i razdjelnika; činjenicu da EU direktiva ne traži bezuvjetnu prisilu, nego razmjernu i socijalno osjetljivu provedbu; zdravstvene i socijalne posljedice smanjenog grijanja; rizik energetska siromaštva; te prava ranjivih skupina.

Potpis suvlasnika mora biti izraz informirane i slobodne volje, a ne rezultat straha, pritiska ili nepotpunih informacija — osobito u zgradama u kojima žive osobe s invaliditetom, stariji, kronični bolesnici i obitelji s djecom. Kao zamjenica predstavnika suvlasnika smatrala sam svojom dužnošću stanare informirati, a ne prikupljanjem potpisa stvarati pritisak za mjeru s ozbiljnim zdravstvenim, socijalnim i financijskim posljedicama — pa sam u tome odbila sudjelovati.

12. Razmjernost mjere

Nije sporno da država smije donositi mjere energetske učinkovitosti. Sporno je ako mjera nije razmjerna, ako ne uzima u obzir različite položaje građana i ako ne sadrži dostatne zaštitne mehanizme za ranjive. Načelo razmjernosti traži da mjera bude prikladna za legitiman cilj, nužna u odnosu na blaže mogućnosti te razmjerna u užem smislu. Ako mjera formalno potiče uštedu, a stvarno dovodi do hladnijih stanova, većih računa za druge energente, zdravstvenog rizika i dubljeg energetskeg siromaštva za osobe s invaliditetom, starije, kronične bolesnike i djecu — teško je tvrditi da je razmjerna, pravedna i društveno opravdana. Postoji i blaža alternativa: dobrovoljni model utemeljen na dokazanoj troškovnoj opravdanosti i ulaganju u stvarne mjere (izolacija, balansiranje sustava, modernizacija toplinskih stanica).

13. Preporuke

Pravno i javnopolitički odgovorno rješenje zahtijeva: (1) procjenu učinka mjere na osobe s invaliditetom, starije, djecu, kronične bolesnike i kućanstva u riziku od energetskeg siromaštva; (2) izuzeća i posebne korektive za kućanstva s ranjivim članovima; (3) ukidanje ili preispitivanje kaznenih korekcijskih faktora za socijalno i zdravstveno ranjive skupine; (4) subvencije za stvarne mjere učinkovitosti (obnova, izolacija, balansiranje sustava, modernizacija toplinskih stanica); (5) zabranu mjera koje dovode do zdravstveno neprihvatljivo hladnih stanova; (6) usklađivanje toplinarske politike s Konvencijom UN-a o pravima osoba s invaliditetom, Poveljom EU-a o temeljnim pravima, Direktivom (EU) 2023/1791, Direktivom (EU) 2019/944, Preporukom Komisije (EU) 2023/2407, Strategijom EU-a za prava osoba s invaliditetom 2021.–2030., Europskim stupom socijalnih prava, Europskom socijalnom poveljom i strategijom „Val obnove“; (7) jačanje uloge predstavnika suvlasnika kao osobe koja informira, a ne vrši pritisak; (8) obvezno uključivanje kriterija energetskeg siromaštva u procjenu svake mjere koja mijenja obračun grijanja; (9) procjenu stvarnog učinka mjere na potrošnju primarne energije i emisije stakleničkih plinova zbog prelaska na druge energente.

14. Zaključak

Toplina doma nije luksuz. Za osobe s invaliditetom, starije, kronične bolesnike i djecu ona je često preduvjet zdravlja, sigurnosti, samostalnosti i dostojanstva. Cilj energetske učinkovitosti ne smije se provoditi mjerom koja u praksi premješta trošak na druge energente, povećava ukupne račune, produbljuje energetske siromaštvo i ugrožava zdravlje najranjivijih.

Posebno ističemo da se **Direktiva (EU) 2023/1791 o energetskej učinkovitosti**, na koju se poziva Vlada Republike Hrvatske, **ne može tumačiti kao bezuvjetna obveza prisilne ugradnje razdjelnika topline niti kao pravno opravdanje za kazneni model prema građanima**. Europski okvir traži mjere koje su tehnički izvedive, troškovno opravdane, razmjerne i socijalno osjetljive, uz zaštitu osoba pogođenih energetske siromaštvom, ranjivih kupaca i kućanstava niskih prihoda.

Ako mjera u praksi dovodi do hladnijih stanova, većih ukupnih računa, premještanja troška na električnu energiju i druge energente, zdravstvenih rizika za osobe s invaliditetom, starije osobe, kronične bolesnike i djecu, tada se mora preispitati njezina razmjernost, svrhovitost i usklađenost s europskim i nacionalnim pravnim okvirom.

Dodatno upozoravamo na **ekološki paradoks**: mjera koja se predstavlja kao dio zelene tranzicije može u praksi povećati emisije CO₂ ako građani zbog straha od računa smanjuju centralno grijanje, a stanove zatim dogrijavaju električnim grijalicama, klima-uređajima ili drugim energentima. Takav učinak bio bi u napetosti s Europskim zelenim planom, Europskim propisom o klimi, Strategijom niskougljičnog razvoja Republike Hrvatske i Integriranim nacionalnim energetske i klimatskim planom.

Ako mjera dovodi do hladnijih stanova, većih računa i kaznenog obračuna za one koji se najmanje mogu zaštititi, ona ne ispunjava svoju društvenu svrhu. Energetska politika mora štititi ljude, a ne kažnjavati njihovu ranjivost.

Izvori i literatura

- Direktiva (EU) 2023/1791 Europskog parlamenta i Vijeća od 13. rujna 2023. o energetske učinkovitosti (osobito čl. 24.).
- Direktiva (EU) 2019/944 o unutarnjem tržištu električne energije (čl. 28. — zaštita ranjivih kupaca).
- Povelja Europske unije o temeljnim pravima (čl. 21., 26., 34. i 35.).
- Konvencija UN-a o pravima osoba s invaliditetom; Europska unija stranka (Odluka Vijeća 2010/48/EZ).
- Strategija EU-a za prava osoba s invaliditetom 2021.–2030. (Europska komisija, 2021.); Europski stup socijalnih prava (2017.), načela 17. i 20.
- Uredba (EU) 2023/955 o uspostavi Socijalnog fonda za klimu.
- Europski zeleni plan (COM/2019/640); Strategija „Val obnove” za Europu (Renovation Wave, COM/2020/662).
- Vijeće Europe: Europska socijalna povelja; Europska konvencija za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda (čl. 8.).
- Program Ujedinjenih naroda do 2030. i ciljevi održivog razvoja (osobito ciljevi 3., 7. i 10.).
- Uredba (EU) 2021/1119 o uspostavi okvira za postizanje klimatske neutralnosti (Europski propis o klimi); Uredba (EU) 2018/1999 o upravljanju energetske unijom i djelovanjem u području klime.
- Zakon o klimatskim promjenama i zaštiti ozonskog sloja, Narodne novine, br. 127/2019.
- Strategija niskougljičnog razvoja Republike Hrvatske do 2030. s pogledom na 2050. godinu, Narodne novine, br. 63/2021; Integrirani nacionalni energetske i klimatske plan Republike Hrvatske.
- Preporuka Komisije (EU) 2023/2407 od 20. listopada 2023. o energetske siromaštvu.
- Zakon o tržištu toplinske energije, Narodne novine, br. 80/13, 14/14, 102/14, 95/15, 76/18, 86/19 (obveza i naknada — čl. 33.); Zakon o izmjenama i dopunama, NN 67/2025.
- Pravilnik o načinu raspodjele i obračunu troškova za isporučenu toplinsku energiju, NN 140/2025 (naknada za poticanje učinkovitosti grijanja, čl. 18.; korekcijski faktor 3 za stanove bez razdjelnika, odlukom suvlasnika do 5); Pravilnik o tehničkim zahtjevima za ugradnju uređaja za obračun troškova toplinske energije, NN 140/2025;

Pravilnik o izradi analize troškova i koristi, NN 129/2025; Pravilnik o općim uvjetima za opskrbu toplinske energije, NN 131/2025.

- Konvencija UN-a o pravima osoba s invaliditetom (2006.), osobito čl. 19., 25. i 28.; Republika Hrvatska i Europska unija stranke.
- Konvencija UN-a o pravima djeteta (1989.), čl. 24. i 27.
- Svjetska zdravstvena organizacija, Smjernice o stanovanju i zdravlju (2018.) — preporuka minimalne unutarnje temperature ~18 °C.
- HRT, N1, Nacional, Net.hr i dr. (svibanj–lipanj 2026.): izvještaji o prijedlogu za ocjenu ustavnosti (Ž. Antunović i I. Džeba), o (ne)isplativosti razdjelnika te o iznosima naknada i korekcijskih faktora.
- Nacionalni plan izjednačavanja mogućnosti za osobe s invaliditetom 2021.–2027.